

Dossier

HOE 'GROEN' IS BEITS?

Tot voor kort was alles duidelijk: je had (lak)verf waarvoor je eerst met grondverf in de weer moest en je had beits die direct op kaal hout mocht. En bij beits kon je nog kiezen tussen transparant en dekkend. Het onderscheid is vervaagd. En de producten zijn 'groener' (minder milieubelastend) geworden.

Het onderscheid tussen dekkende beits en verf of lak is vervaagd. Het is nu zelfs zover dat fabrikanten soms zelf ook niet goed meer weten of ze een product verf of beits zullen noemen. Zo noemt Jotun zijn Demidekk een 'dekkende beits', maar beveelt wel een grondlaag oftewel primer aan. En Levismix Cryllak bleek pas na onze test, toen we zoals gebruikelijk de testresultaten voorlegden aan de fabrikant, geen 'beits' te heten, maar 'glanzende lak'.

In de tabel met testresultaten vindt u producten onder een verscheidenheid aan vlaggen, zoals 'dekkende beits', 'éénpotstelsysteem' (dat wil zeggen: geen pot grondverf nodig), 'dekkende verfbeits' en 'dekkende beitsverf voor buiten'.

Wel buiten, niet binnen?

Al die verven hebben gemeen dat ze, in tegenstelling tot transparante producten, de ondergrond aan het zicht onttrekken. In ons geval door een groene kleur (woudgroen, grachtengroen, antiëkgroen, donkergroen, diepgroen of groen dat alleen door een code wordt gedefinieerd). En op Levismix en Jotun na kunnen ze allemaal zonder grondlaag op kaal hout worden aangebracht.

Verder zijn het allemaal producten voor buiten. Weliswaar zeggen de fabrikanten van elf van de zeventien geteste producten dat ze ook voor binnen bruikbaar zijn, maar volgens normen die voor professioneel gebruik gaan gelden, zou

dat voor tien van die elf niet zijn toegestaan. Slechts Hermadix voldoet aan deze norm, met niet meer dan 10% vluchtige organische oplosmiddelen. Jotun geeft niet aan dat hij voor binnengebruik geschikt is, maar voldoet wel aan de komende norm. De norm komt voort uit het risico op organopsychosyndroom (OPS) voor vakschilders die lang blootstaan aan organische oplosmiddelen. De incidenteel schilderende doe-het-zelver loopt veel minder risico op blijvende schade, maar de kans op tijdelijke miselijkheid en duizeligheid bestaat wel.

Minder erg voor milieu

Die vluchtige oplosmiddelen vormen ook het belangrijkste milieuaspect van verf. Vluchtige organische oplosmiddelen, zeg maar terpentijn en aanverwante stoffen, komen bij het drogen van de verf door verdamping in de atmosfeer. Ontwikkelingen van de laatste jaren op verfgebied zijn veelal gericht geweest op het terugdringen van het oplosmiddelgehalte.

De beoordeling onder het kopje milieu in de tabel heeft betrekking op de hoeveelheid oplosmiddelen die vrijkomt bij het volgens voorschrift van de fabrikant dekkend schilderen van één vierkante meter. Daarin speelt het verbruik dus mee: hoe meer verf nodig is om een vierkante meter dekkend af te werken des te meer oplosmiddel vrijkomt. Als veel verf nodig is, kan een laag gehalte

aan oplosmiddelen dus toch flink milieubelastend zijn.

De geteste producten heten allemaal 'minder milieubelastend'. Drie ervan zijn solids, negen high solids en vier 'watergedragen' (in die laatste zitten echter toch nog 4 tot 16% organische oplosmiddelen!). En verder hebben we een product getest dat uit natuurlijke grondstoffen bestaat, Aquamarijn Linal EPS, maar met toch wel 35% vluchtige organische oplosmiddelen (limoneem en gomterpentijn), en lijnolie.

Wel/niet professioneel

De kwalificatie 'professioneel' heeft bij verfproducten naar onze indruk minder te maken met het product zelf dan met de verpakking. Die geeft bij professionele verven minder informatie, omdat beroepsschilders werken met technische specificaties in informatiebladen. Merktrouw en dagelijkse bekendheid met het product maken informatie ook minder nodig.

Verder lopen de begrippen professioneel en doe-het-zelf ook bij fabrikanten een beetje door elkaar. Sikkens Rubbol EPS HS, Sigma Schakelsolid HS en Jotun Demidekk bijvoorbeeld worden door vakmensen gebruikt, maar de particulier kan ze ook kopen of bestellen. Sommige beitsen voor doe-het-zelfgebruik wordt een professioneel tintje meegegeven, alsof ze beter zouden zijn. Zoals bij Wickes Professional Masterpaint Dek-

kende Beits HS, die bedoeld is voor de consument die op zoek is naar 'een meer professionele verf', wat dat ook moge zijn. De Ceta Bever Dekkende Verfbeits Super HS is voortaan (met een verwijzing naar de meesterschilder?) verkrijgbaar als Meesterbeits UV Dekkend.

Voor doe-het-zelfgebruik moet het KCA-logo op de bus staan. Het ontbreekt bij Sigma Schakelsolid HS. Overigens: het logo geeft aan dat vloeibare resten naar de chemokar of het chemisch-afvaldepot moeten worden afgevoerd. Hard geworden verfresten en kwasten mogen mee met het huishoudelijk afval.

Enorme prijsverschillen

De verschillen in duurzaamheid, uiterlijk, droogtijd en milieubelasting zijn groot genoeg om er bij stil te staan. En

ook de prijsverschillen zijn enorm.

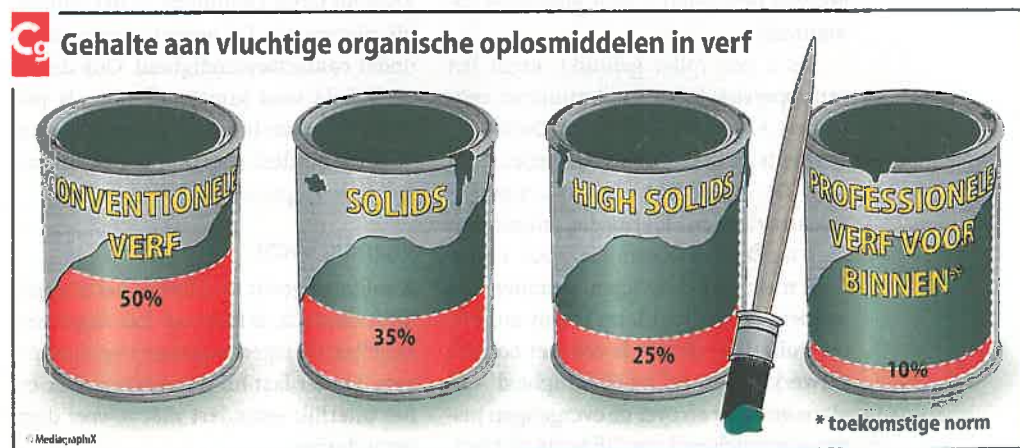
De buitenbeitsen van de Hema en Perkoleum bijvoorbeeld komen goed uit onze test en kosten per vierkante meter circa f2,50. Jotun komt er niet minder goed uit, maar kost wel f6,71 per m², en dan hebben we de door de fabrikant voorgeschreven grondverf (oftewel primer; circa f40 per blik) nog niet eens meegerekend.

Een andere beits, die naar onze maatstaven niet meer dan redelijk uit de test komt, is naar verhouding wel erg duur: Sikkens Rubbol EPS High Solid, die per m² f5,25 kost.

De geteste Hema en Perkoleum zijn overigens wel 'tijd-genoege-verven', die pas na 24 uur kunnen worden overgeschilderd.

Wat snel drogen betreft, heeft verf op

test

test

waterbasis een goede naam. Zo is Rambo Pantserbeits na een halfuur al stofdroog en na vier uur al over te schilderen. Daarbij logenstrafte hij de oude wijsheid dat snel en goed niet samengaan.

Voor deze voordelen betaalt u een prijs die per vierkante meter bijna tweemaal zo hoog is als van de Hema en Perkoleum. Ook de prijs voor het milieu is iets hoger door het hogere oplosmiddelgehalte.

Supersnel droog

Erg belangrijk vinden we dat verfproducten gemakkelijk kunnen worden aangebracht met zowel een kwast als een roller, voor zover voorgeschreven. Zie het oordeel voor **gebruiksgemak**. Bij de meeste merken vormen kwast of roller geen probleem. Maar bij Sikkens Rubbol, en Wickes Professional Masterpaint veroorzaakt de roller bij de laatste laag zichtbare sporen, met kleurverschillen doordat de kleurstof zich plaatselijk samentrekt.

Als u een roller gebruikt, krijgt het verfoppervlak bijna altijd minieme bobbeltjes. Alleen bij Ceta Bever Dekkende Verfbeits en Levismix Cryllak gebeurt dat niet. De kwast laat strepen achter bij Aquamarijn en Hermadix; misschien niet toevallig merken die voor nieuw hout meer dan drie lagen aanraden. De strepen komen tot uiting in ons oordeel over **uiterlijk**. Daarin is ook het oordeel verwerkt over de gelijkmatigheid van glans en kleur en over de overgangen tussen opeenvolgend geschilderde vlakken.

Prettig is dat bijgewerkte plekjes bij alle merken nog binnen vijf minuten kunnen worden vervolmaakt en dan nog mooi straktrekken.

Verder blijken high solids niet moeilijker of gemakkelijker te verwerken dan de andere geteste producten. De geteste natuurverf vloeit wat minder goed.

High solids hebben de naam slechter te drogen dan conventionele alkydharsverf, maar deze test bevestigt dat niet. Sneldrogende verf heette wel wat moeilijker te verwerken, maar dat is niet per definitie zo. De droogtijden op de bussen bleken te kloppen, behalve voor Levismix die geen 12, maar 16 uur moet drogen.

Als u ramen of deuren schildert, moeten die lang genoeg open blijven om te drogen, anders komen er lelijke afdrukken in de verf of plakken bewegende delen aan elkaar. Als u een raam of een deur een heel weekend open moet laten, zoals bij Jotun Demidekk, is dat natuurlijk niet prettig. Dit aspect is beoordeeld onder **contactbestendigheid**. Ook de gevoeligheid voor kunststoffen zoals pvc en EPDM (van bijvoorbeeld tochtstrips) is in dat oordeel opgenomen. Zacht pvc tast in het algemeen acrylaatverf aan.

Vijandig vocht

Kwalitatief goede verf (beits) hecht goed, blijft elastisch, is krasvast, kan tegen een hagelbui en tegen vogelpoep en zure regen. Verder laat hij waterdamp door en het uiterlijk verandert niet te veel door veroudering.

Als krimp en uitzetting van de ondergrond slecht door de afwerklaag worden opgevangen, is er een reële kans op gebreken aan de afwerklaag en als gevolg daarvan op inwateren en schade. Zoals bij Aquamarijn, Gold Circle 1 Coat HG HS en Wickes Professional Masterpaint die onder invloed van onder andere zonlicht in de loop der tijd aan elasticiteit inboeten. Levismix, Jotun en Rambo blijven even elastisch als direct na het drogen.

Op Levismix en Wickes Masterpaint kunnen eerder krassen ontstaan dan op de andere merken.

Hagelbuien, bij temperaturen tot -5 °C, zullen eerder beschadigingen toebrengen aan Gold Circle Solid, Wickes Solid en Gamma Solid.

Zure regen en vogelpoep hebben weinig vat op de geteste producten, maar Wijzonol Dekkende Verfbeits HS is een twijfelgeval. Ondanks deze gunstige uitkomsten is het aan te raden uitwerpselen van vogels en ook bijvoorbeeld cementvlekken snel te verwijderen.

Vocht is vooral bedreigend voor houtwerk in kieren en spleten en bij draaiende delen, die bij openen en sluiten de verf kunnen beschadigen. Vocht in het hout kan de hechting van de verf verzwakken, met blazen en bladders als gevolg. De geteste producten laten waterdamp allemaal goed door en dat is gunstig voor de levensduur van de laag. Toch is het van belang de overgangen tussen delen van constructies goed in de verf te zetten. Bij een raam bijvoorbeeld kunt u het beste enkele millimeters glas meeschilderen. Op

De test: wat en hoe

De geteste producten zijn volgens de gebruiksaanwijzing aangebracht op vurenhout en berkenhout. Twee ervaren schilders beoordeelden het verbruik en het gemak van aanbrengen. Tegelijkertijd werd het uiterlijk beoordeeld en de droogtijd bepaald en ook werd vastgesteld hoelang ze nog plakkerig zijn.

Glans en duurzaamheid werden bepaald door meting. Ook de etikettering op het blik werd beoordeeld.

Het gebruiksgemak en het gehalte aan organische oplosmiddelen hebben we het zwaarst laten meetellen voor het Testoordeel. Dit kan niet hoger zijn dan het oordeel voor duurzaamheid. Is het oordeel voor oplosmiddelen *slecht* of *matig*, dan kan het Testoordeel ook niet hoger uitvallen dan *matig/redelijk*, respectievelijk *redelijk*.

Hema HS Beitsverf
art. nr. 81.42.6004
(f20 per bus;
f2,44 per m²)

Perkoleum HS
Oplosmiddelarm
(f25 per bus;
f2,58 per m²)

Wickes Dekkende
Beits Solid
(f15 per bus;
f1,53 per m²)

DEKKENDE BUITENBEITS

Merk & Type	Bij verbruik 1 liter ¹⁾		Glans	Uiterlijk	Gebruiksgemak	Contactbestendigheid	Droging	Duurzaamheid	Productinformatie	Milieu	Testoordeel		
	Prijs circa											Oppervlakte	Kosten 1 m ² -ca.
	f ²⁾	euro											
HEMA HS BEITSVERF ART.NR. 81.42.6004	20	9,08	11	2,44	00000	++	+	-/□	□/+	+	+	□	GOED
PERKOLEUM HS OPLOSMIDDEELARM ⁴⁾	25	11,34	13	2,58	00000	++	++	-	□	+/++	+	□	GOED
HERMADIX HOUTDECOR VERFBEITS ⁵⁾	26	11,80	10	3,42	0000	-	+	-	+	+	+	++	GOED
LEVISMIX CRYLLAK ^{5) 6) 7)}	58	26,32	14	3,87 ¹⁶⁾	0000	+	+/++	□	-/□	+	□	++	GOED
WIJZONOL DEKKENDE VERFBEITS HS	38	17,24	13	3,90	0000	+	+	-	+	+	□	+	GOED
RAMBO PANTSERBEITS ACRYL ^{8) 9)}	36	16,34	10	4,83	0000	+	+	++	□	+/++	+	□	GOED
SIGMA SCHAKEL SOLID HS ⁶⁾	59	26,77	13	5,04	00000	++	+/++	-/□	□/+	+	--	□	GOED
JOTUN DEMIDEEK ^{5) 6)}	58	26,32	9	6,71 ¹⁰⁾	0000	+	+/++	-/□	-	+	-	++	GOED
GOLD CIRCLE 1 COAT HG HS	25	11,34	12	2,78	00000	+	+	-/□	□/+	+	□	□	RED./GOED
WICKES DEKKENDE BEITS SOLID ⁹⁾	15 ¹²⁾	6,78	13	1,53	0000	+	+	-/□	□	□	+	-	REDELIJK
GAMMA BUITENBEITS DEKKENDE SOLID	23	10,44	14	2,21	0000	□	+	□/+	□/+	□	□	-	REDELIJK
WICKES PROFESSIONAL MASTERPAINT DEKKENDE BEITS HS ⁷⁾	22 ¹³⁾	9,98	12	2,49	00000	++	-/□	-/□	□	□	+	+	REDELIJK
CETA BEVER DEKKENDE VERFBEITS SUPER HS ¹⁰⁾	37 ¹⁴⁾	16,77	12	4,11	00000	++	+/++	□	□/+	+	+	-	REDELIJK
RAMBO PANTSERBEITS HS DEKKEND	36 ¹⁵⁾	16,34	10	4,77	00000	++	+	-/□	□/+	+	+	-	REDELIJK
SIKKENS RUBBOL EPS HS ^{6) 11)}	63	28,59	12	5,25	00000	++	-/□	□	+	+	+	□	REDELIJK
GOLD CIRCLE SOLID BEITS DEKKEND ⁶⁾	22	9,98	13	3,38	00000	+	+	-/□	□/+	□/+	□	--	MATIG/RED.
AQUAMARIJN LINAL EPS ⁴⁾	35	15,88	12	3,84	0000	□	+	-	+	□	+	--	MATIG/RED.

1 Aangebracht volgens gebruiksaanwijzing
2 Prijs per 0,75 liter; Gold Circle Solid per 0,5 liter;
3 Jotun per 0,9 liter; Levismix en Sikkens per 1 liter
4 Hoe meer rondjes, des te meer glans
5 Op lijnoliebasis
6 Op waterbasis
7 Speciaal op kleur gemaakt
8 Is een hoogglanslak
9 Nog beperkt verkrijgbaar
10 Wickes per 10 mei 1999 gewijzigd in Bricorama
11 Nu ook onder de naam: Meesterbeits UV Dekkend
12 Inmiddels ook verkrijgbaar als kant en klare verf

12 Ook verkrijgbaar in 2,5-liter verpakking: f43
13 Ook verkrijgbaar in 2,5-liter verpakking: f60
14 Ook verkrijgbaar in 2,5-liter verpakking: f113
15 Ook verkrijgbaar in 2,5-liter verpakking: f107
16 Exclusief voorgeschreven voorbehandeling
FABRIKANTEN / IMPORTEURS
AQUAMARIJN: Aquamarijn Natuurverf, Zaandam, (075) 681 22 23
CETA BEVER/SIKKENS: Akzo Nobel, Sassenheim, (071) 308 23 44
JOTUN: Spijkenisse, (0181) 67 83 50

GAMMA: Baarn, (035) 548 52 22
GOLD CIRCLE: Nezolid, Tiel, (0344) 63 59 99
HEMA: Amsterdam, (020) 311 44 11
HERMADIX: Aalsmeerderbrug, (020) 653 41 25
LEVISMIX: Levis, Waalwijk, (0416) 33 78 96
PERKOLEUM: P.K. Koopmans, Ferwerd, (0518) 41 12 92
RAMBO/SIGMA: Sigma, Uithoorn, (0297) 54 12 34
WICKES/BRICORAMA: Bricorama, Breda, (076) 572 34 09
WIJZONOL: Van Wijne, Zwolle, (038) 429 11 00
++ = ZEER GOED; + = GOED; □ = REDELIJK;
-- = MATIG; --- = SLECHT

Beste koop
Voordelige keus

interactief
net

Bepaal uw eigen testoordeel op www.interactiefnet.nl

Conclusie

Al met al is er genoeg keus uit goede verf die het milieu minder belast dan conventionele verf.

Beste koop zijn de Hema HS Beitsverf art. nr. 81.42.6004 (f20 per bus; f2,44 per m²) en Perkoleum HS Oplosmiddelarm (f25 per bus; f2,58 per m²); in de Randstad sporadisch verkrijgbaar). Voordelige keus is Wickes Dekkende Beits Solid (f15 per bus; f1,53 per m²). ■

Beste koop: goede kwaliteit voor een redelijke prijs.
Voordelige keus: kwalitatief minder, maar goedkoper.

hout dat gemakkelijk vochtig kan worden is toepassing van Gold Circle Solid, Levismix Cryllak en Wickes Professional Masterpaint zeer twijfelachtig vanwege hechtingsproblemen.

Veegvast

Goede kwaliteit verraadt zich ook als zon-

licht geen vat heeft op schilderwerk. Als dat wel het geval is, neemt de glans af, verandert de kleur, ziet u een waas over de verf en geeft hij op een vochtige doek kleur af. Het laatste is bij de meeste geteste producten geen probleem, maar wel bij de Wickes Dekkende Beits Solid.

Hema HS Beitsverf, Perkoleum HS

Oplosmiddelarm en Rambo Pantserbeits Acryl zijn glansvast, in tegenstelling tot Aquamarijn, Wickes Dekkende Beits Solid en het geteste Gammaproduct. Aan enige verkleuring valt bij geen van de producten te ontkomen. Ook komt er bij allemaal iets van een waas overheen.